

Citiți lecția din manual: *Statele medievale în spațiul românesc: Transilvania, Țara Românească, Moldova, Dobrogea*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Statele medievale în spațiul românesc: Țara Românească, Moldova și Dobrogea

1. Definiții

Descălecat = termen folosit pentru a defini formarea statelor medievale românești; întemeiere.

Marcă de apărare = unitate militar-administrativă constituită la granițele amenințate ale marilor state.

2. Întemeierea statelor românești

- cauzele formării statelor medievale românești au fost următoarele:

- Invaziile popoarelor migratoare care s-au succedat pe teritoriul carpato-danubiano-pontic;
- Tendențele expansioniste ale Regatului Ungariei și Hoardei de Aur;
- Pericolul reprezentat de invaziile tătare din cadrul Hoardei de Aur;
- Încercările conducătorilor autohtoni de a coagula formațiunile locale (cnezate și voievodate) în state feudale mari, puternic centralizate.

I. Țara Românească (Valahia):

- în procesul de unificare teritorială și obținerea independenței s-au remarcat trei inițiative:

- 1277 - voievodul Litovoi a refuzat să mai plătească tribut regelui maghiar Ladislau al IV-lea (1272-1290) ⇒ liderul român a fost ucis în luptă, iar fratele său Bărbat a fost luat prizonier;
- Cca. 1291 - Radu Negru Vodă din Făgăraș a trecut Munții Carpați spre sud (**descălecat**) și a fondat orașele Câmpulung și Argeș;
- Cca. 1310 - Basarab I (1310?-1352) a întemeiat Țara Românească prin unificarea voievodatului lui Litovoi cu cel al lui Seneslau.

- 1324 - Basarab I a recunoscut suzeranitatea maghiară, fiindu-i confirmată domnia și stăpânirea asupra Banatului de Severin, Olteniei, Munteniei și a unor teritorii de la nordul gurilor Dunării;

- 9-12 noiembrie 1330 - a avut loc bătălia de la Posada, soldată cu înfrângerea regelui maghiar Carol Robert de Anjou (1301/1308-1342) ⇒ cucerirea independenței Țării Românești față de Ungaria;

- consolidarea statului a avut loc sub urmașii lui Basarab I: Nicolae Alexandru (1352-1364), Vladislav Vlaicu (1364-1377), Radu I (1377-1384) și Dan I (1384-1386);

- prima capitală a statului a fost Câmpulung (1330-1369), urmată de Curtea de Argeș (1369-1396), Târgoviște (1396-1659) și București (1659-1862).

II. Moldova:

- etapele formării statului medieval Moldova au fost următoarele:

- Cca. 1347-1354 - descălecatul lui Dragoș din Maramureș, prin care s-a format Moldova Mică (legenda vânării zimbrului și a cățelușei Molda, atestată de cronicile medievale), cu centrul la Baia, o **marcă de apărare** împotriva tătarilor, aflată sub suzeranitate maghiară;

- Cca. 1360 - descălecatul lui Bogdan I (1363-1367) din Cuhea, Maramureș, care a pus bazele statului moldovean independent de coroana maghiară.

- consolidarea noului stat s-a produs sub urmașii lui Bogdan I: Lațcu (1368-1375), Petru Mușat (1375-1391) și Roman I (1391-1394);

- prima capitală a statului a fost Baia (1352-1359), urmată de Siret (1359-1388), Suceava (1388-1565) și Iași (1565-1862).

III. Dobrogea:

- nucleul statului Dobrogea a fost Țara Cavarnei, condusă de Balica (1346-1354), Dobrotici (1354-1386) și Ivanco (1386-1388);

- 1388 - după moartea lui Ivanco, Dobrogea a intrat în componența Țării Românești până în 1417/1420, când a fost ocupată de forțele otomane (sub stăpânirea cărora a rămas până în anul 1878).

3. Instituțiile centrale medievale

- secolul al XIV-lea - în Țara Românească și Moldova, au apărut instituțiile centrale necesare guvernării:

I. Domnia: a fost reprezentată de un „*mare voievod și domn*”, cu atribuții administrative, legislative, diplomatice, judecătorești și militare. Domnul a fost socotit stăpânul întregului pământ al țării și a fost ales pe baza principiului ereditar-electiv.

II. Biserica: a fost reprezentată de mitropoliile de la Argeș (Țara Românească) și Suceava (Moldova), de episcopii și mănăstiri, supuse Patriarhului de la Constantinopol (actualul Istanbul). Domnul a confirmat mitropoliții, episcopii și a construit mănăstiri și biserici. Biserica, prin intermediul mitropolitului, considerat al doilea om în stat (întâiul sfetnic al domnitorului), a fost implicată în alegerea domnului (încoronarea și ungerea acestuia), conducător de solii politice și loctiitor al domnului în caz de vacanță a tronului.

III. Sfatul Domnesc: a fost alcătuit din dregători (marea boierime), ce au avut atribuții politice, administrative și judecătorești, cele mai importante funcții fiind cea de Ban al Olteniei (Țara Românească) și de Portar al Sucevei (Moldova).

IV. Adunarea Țării: a fost formată din reprezentanții tuturor categoriilor sociale, convocată în situații de forță majoră (rol consultativ).

V. „Oastea cea mare” (armata statului): a fost întocmită din toți bărbații apti de luptă din țară.

4. Urmări

- consecințele întemeierii statelor medievale românești au fost următoarele:

- Apariția a două noi state feudale în spațiul românesc, Țara Românească și Moldova (1388: Dobrogea a fost înglobată de statul condus de Mircea cel Bătrân, Țara Românească);
- Crearea unor importante centre de civilizație și cultură românească, autentice și durabile.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=4MmnAHoaU9I>

<https://www.youtube.com/watch?v=iyamgDIpQY>

<https://www.youtube.com/watch?v=CRq5ejpIeUI>

Fișă de lucru: Statele medievale în spațiul românesc: Țara Românească, Moldova și Dobrogea

I. Completați spațiile libere de mai jos cu informațiile care lipsesc:

În secolul al XIV-lea, Țara Românească a fost întemeiată ca stat independent de coroana maghiară de către voievodul I. Voievodul a pus bazele statului medieval Moldova, independent de Ungaria. În Evul Mediu, secuii și sașii din Transilvania au fost organizați în unități administrativ-teritoriale numite și au reprezentat instituțiile politice centrale ale statelor medievale românești.

II. Citiți textul de mai jos, apoi răspunde cerințelor:

„Iar în acel timp Bogdan, voievodul românilor din Maramureș, adunând în jurul său pe românii din acel district, a trecut în țara Moldovei, supusă coroanei regatului ungar, și cu toate că a fost lovit de mai multe ori de armata regelui, crescând mult numărul locuitorilor, acea țară a crescut (devenind) un stat.”

(Ioan de Thurocz, *Cronica Hungarorum*)

1. Menționați, pe baza textului, numele statului întemeiat de Bogdan și denumirea unei unități teritoriale din Transilvania medievală.

2. Precizați, pe baza textului, secolul în care se desfășoară evenimentele relatate.

3. Indicați, pe baza textului, numele primului întemeietor al statului.

BIBLIOGRAFIE:

1. Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Mic dicționar enciclopedic de termeni istorici*, Editura Meronia, București, 2008.
2. Soare, Aurel Constantin, Cojocaru, Daniela Ana, Grozav, Gabriel, Pavelescu, Alina, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Art Klett, București, 2020.
3. Stoica, Stan (coordonator), Băluțoiu, Valentin, Becheru, Dragoș Sebastian, Bilcea, Valentina, Bondar, Ancuța, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura CD Press, București, 2020.
4. Gheorghe, Maria Mariana, Săvuță, Irina Ema, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Litera, București, 2020.
5. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
6. Giurescu, Constantin C., *Istoria Românilor*, Editura ALL, București, 2019.
7. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
8. Bulei, Ion, *O istorie ilustrată a românilor*, Editura Litera, București, 2018.
9. Djuvara, Neagu, *O scurtă istorie ilustrată a românilor*, Editura Humanitas, 2013.
10. Pop, Ioan-Aurel, *Scurtă istorie a românilor*, Editura Litera, București, 2019.
11. Hitchins, Keith, *Scurtă istorie a României*, Editura Polirom, Iași, 2015.
12. XXX, *Cei mai de seamă domnitori români*, Editura Silvius Libris, Chișinău, 2015.

